

Volontärbarometern

Rapport om ideellt engagemang 2017

/Volontärbyrån/

Innehåll

2 Förord

3 Höjdpunkter

4 Om volontären

6 Hur ser engagemanget ut?

10 Engagemangets betydelse

15 Engagemangets förutsättningar

18 Framtidens engagemang

19 Slutord

@Volontärbyrån 2018

Sammanställd av: Emelie Edin och Anna Snell

Layout: Dynamo – Möjligheternas Förlag och Vanja Höglund

Foto: Joel Ahlgren, Danielle Baird, Eva Strand, Benjamin Yousifi

ISBN: 978-91-981770-9-1

Tryck: Publit

Layout med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Hej!

För oss på Volontärbyrån, som i drygt 15 år arbetat för att fler ska hitta in i ett ideellt engagemang, är årets Volontärbarometer verkligen upplyftande läsning. 92 procent av volontärerna säger att de, genom att engagera sig ideellt, har fått ett mer meningsfullt liv, och det pekar på hur viktigt engagemanget är för dem som engagerar sig.

I år har vi dessutom samlat in 250 organisationers bild av vad volontärer tillför deras organisationer och till de människor som volontärerna möter genom sitt engagemang. I organisationernas svar ser vi tydligt det stora värdet av det ideella engagemanget. Organisationerna vittnar om den stora betydelsen de ideella har för deras verksamheters existens. De berättar också om hur mycket som skulle gå förlorat i vårt samhälle om inte människor av egen fri vilja valde att bidra med sin tid och sitt engagemang. Därför tycker vi att det är extra roligt att se att över 8000 personer valt att söka ett ideellt uppdrag via Volontärbyråns förmedling under 2017.

Något vi också ser tydliga exempel på i våra undersökningar är att resurser och goda förutsättningar för att ta emot och samordna volontärerna leder till ett mer hållbart engagemang där volontärerna trivs, mår bra och fortsätter att engagera sig. Därför fortsätter Volontärbyrån att satsa på kompetensutveckling för föreningslivet om att rekrytera och samordna volontärer. Vi vill att människors engagemang ännu bättre ska kunna tas tillvara på, för vi ser ju inga tecken på att det ideella engagemanget skulle bli mindre viktigt i framtiden, utan tvärtom. I en tid med fler och större samhällsutmaningar blir det än viktigare att vi går samman och engagerar oss – för vår egen, för andras och för vårt samhälles skull.

Maria Alsander

Verksamhetsledare Volontärbyrån

Om Volontärbarometern

Undersökningen genomfördes i mars 2018. Enkäten skickades ut till samtliga personer som hade sökt ett volontäruppdrag på www.volontarbyran.org under 2017. 1589 personer svarade på enkäten. Ytterligare en enkät skickades ut till alla samordnare vid de organisationer som använt förmedlingen för att söka frivilliga eller gått en av våra utbildningar under 2017. 254 organisationsrepresentanter svarade på enkäten.

Om Volontärbyrån

Volontärbyrån hjälper människor och ideella organisationer att hitta varandra och gör det enkelt att engagera sig ideellt. Volontärbyrån förmedlar volontäruppdrag från organisationer över hela Sverige och utbildar och stödjer föreningar i frågor om ideellt engagemang.

Volontärbyrån har funnits sedan 2002 och vi är en ideell verksamhet inom intresseorganisationen Forum - idéburna organisationer med social inriktning. Forum arbetar för att ideella sektorn ska ses som en central del av samhällsutvecklingen, demokratin och välfärden.

Höjdpunkter

8201

förmedlade intresse-
anmälningar 2017

3959

publicerade
uppdrag 2017

818

deltagare på våra
utbildningar 2017

94%

av volontärerna
påverkar samhället
i en positiv riktning

92%

av volontärerna
har fått ett mer
meningsfullt liv

38%

av volontärerna
engagerade sig för
första gången

15%

har fått jobb tack vare
sitt engagemang

94%

vill engagera sig
i framtiden

83%

av organisationerna
klarar sig inte utan
volontärer

Om volontären

Ålder		Kön		Sysselsättning	
Yngre än 15	0 %	Kvinna	81 %	Heltidsarbetande	41 %
16-25	27 %	Man	17 %	Studerande	25 %
26-35	24 %	Annan könsidentitet	1 %	Pensionär	13 %
36-45	14 %	Vill ej ange	1 %	Deltidsarbetande	12 %
46-55	14 %			Arbetsökande	6 %
56-65	12 %			Sjukskriven	2 %
65 och äldre	9 %			Föräldraledig	1 %

Hemort		Högsta utbildning		Bakgrund	
Storstäder	75 %	Högskola/universitet	56 %	Jag	Sverige 82 % Övriga länder 18 %
Mellanstora städer	20 %	Gymnasium	26 %	Föräldrar	69 % 31 %
Mindre orter	5 %	Grundskola	8 %		
		Annan efter- gymnasial utbildning	10 %		

Volontärbyrån når många unga personer som aldrig tidigare engagerat sig ideellt och nära fyra av tio volontärer engagerade sig för första gången under 2017. Den typiske volontären via Volontärbyrån är någon som har högre utbildning, är runt 30 år gammal, som bor i en storstad och som identifierar sig som kvinna. I jämförelse med tidigare år så ser vi att fler och fler studenter väljer att engagera sig ideellt, liksom personer med utomeuropeisk bakgrund. 38 procent av volontärerna angav också att de engagerade sig för första gången under 2017.

En volontär berättar

Helenah Swedberg, engagerad i Röda Korsets Ungdomsförbund, Internationella Bekantskaper och American Women's Club Stockholm:

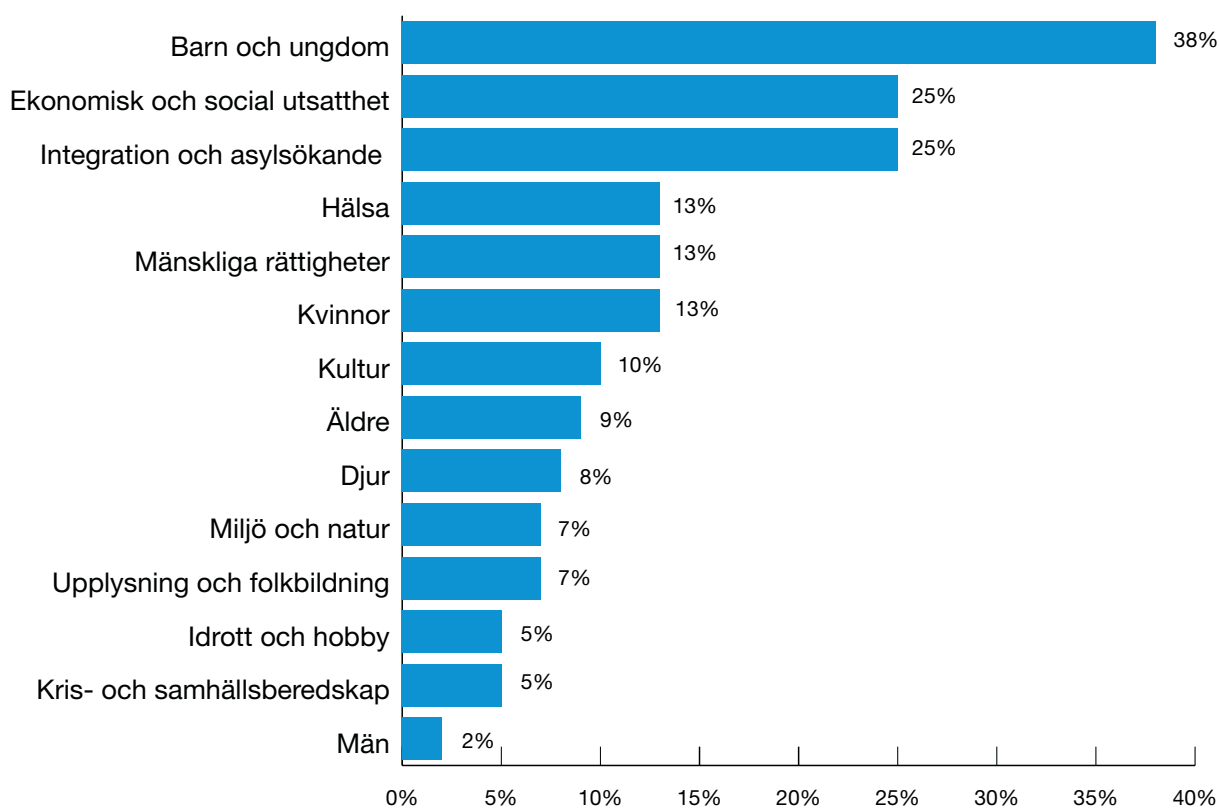
Jag är ideellt engagerad i tre olika föreningar, där jag bland annat skriver nyhetsbrev och är "medpratare" i en SFI-klass där jag övar svenska med eleverna. När jag flyttade till Stockholm för två år sen började jag engagera mig för flyktingar, och efter det har jag hittat nya engagemang på Volontärbyråns hemsida. Min förhoppning är att jag kan använda mig av mina unika kunskaper för att göra skillnad. Jag lär mig oerhört mycket av de jag träffar i mitt engagemang och känner att jag blir en bättre och mer upplyst människa.

Hur ser engagemanget ut?

Engagemanget är fortsatt högt och Volontärbyrån har under 2017 förmedlat 8201 intresseanmälningar till nästan 4000 ideella uppdrag runt om i landet. Det område som fortsätter att engagera flest är barn och unga, som så många som fyra av tio volontärer har gjort insatser för. I samband med flyktingsituationen 2015/2016 såg vi att engagemanget för frågor som rör integration ökade. Detta engagemang har nu gått tillbaka till tidigare nivåer, men engagerar fortfarande var fjärde volontär. I år ser vi också att frågor som rör social eller ekonomisk utsatthet, exempelvis hemlöshet, engagerar allt fler.

Inom vilket område har du engagerat dig under 2017

(Flera val möjliga)

”

Jag får en glädjekick av mitt engagemang!

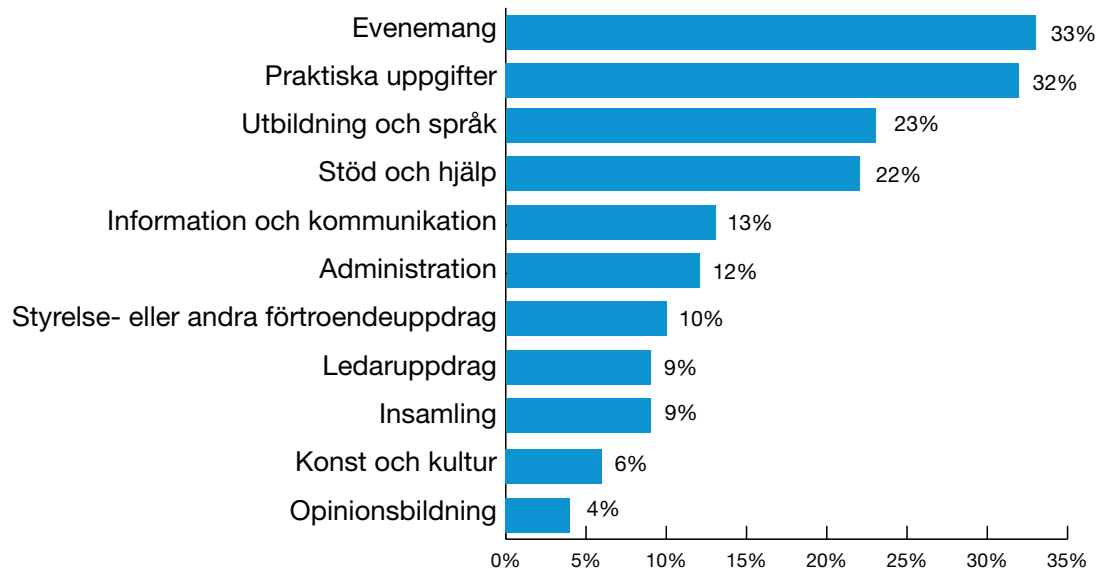

Volontärernas ideella insatser

En tredjedel av volontärerna gör praktiska uppgifter när de engagerar sig, som att hjälpa till i secondhandbutiker, att köra djurambulans eller laga mat. Även uppgifter kring evenemang är populära, som att hjälpa till på festivaler eller idrottsevenemang, och så många som dryga 30 procent valde den typen av uppgifter. Jämfört med tidigare år vill allt fler också bidra med stödinsatser för utsatta målgrupper, exempelvis genom engagemang i chattjourer för unga tjejer, vittnesstöd till brottsoffer eller mentorskap för nyanlända.

Vilken typ av ideella insatser har du gjort under 2017?

(Flera val möjliga)

”

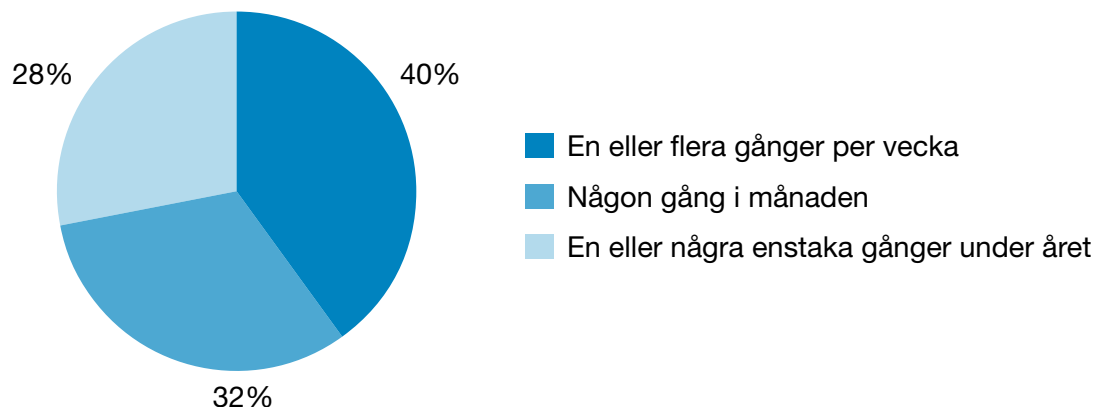
Det är och känns mer värdefullt för att det inte finns ett motiv att tjäna pengar, utan snarare en känsla av att kunna bidra.

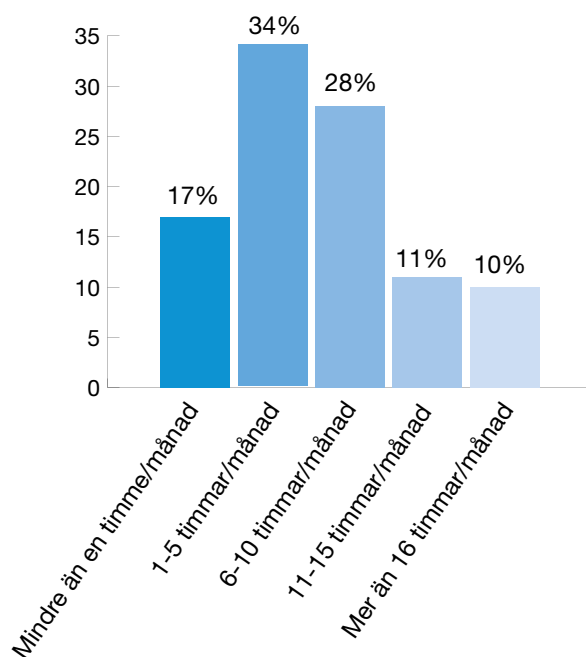
Engagemang och tid

De flesta som engagerat sig ideellt är heltidsarbetande eller studenter, och samtidigt lägger volontärerna mycket tid på sitt ideella engagemang. En majoritet engagerar sig regelbundet under året och dryga 60 procent lägger ungefär en till två timmar i veckan på sitt uppdrag.

Hur ofta har du engagerat dig?

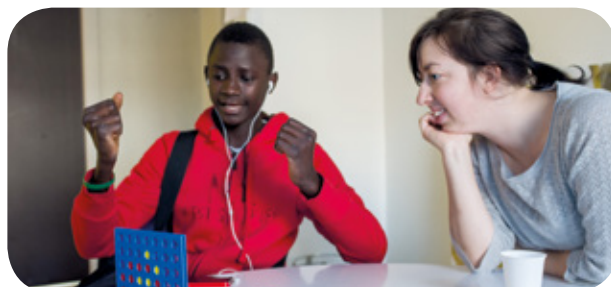
Hur många timmar per månad har du engagerat dig?

Fyra av tio volontärer är engagerade i fler än en organisation, och av dessa är hela 30 procent engagerade i sammanlagt tre eller fler organisationer.

”

Jag får lära känna så många nya människor, jag lär mig hur vi kan hjälpa varandra och vara en bättre person i vardagen mot mina medmänniskor.

Varför engagerar vi oss?

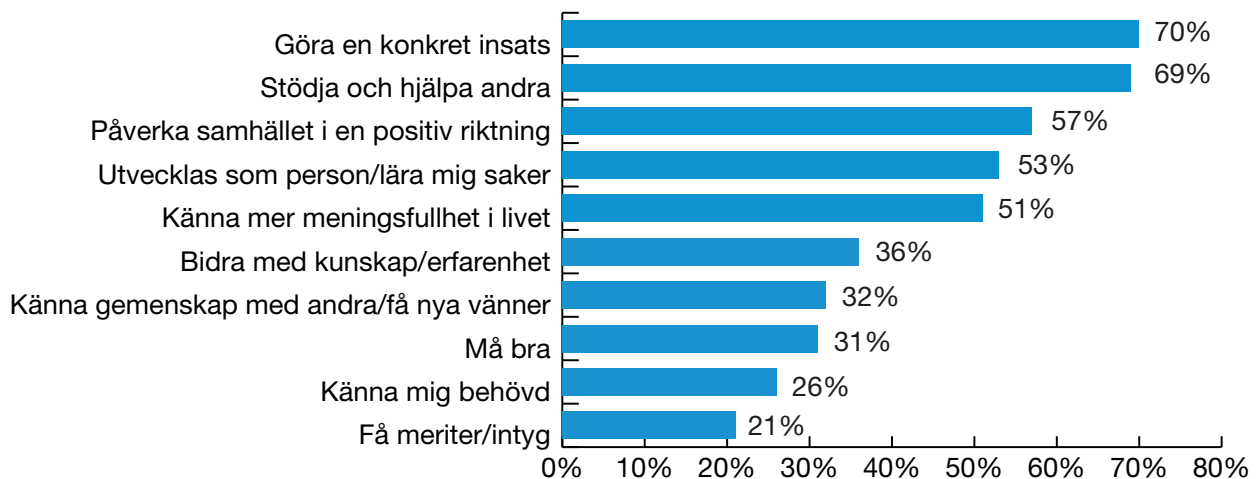
Liksom tidigare år är de vanligaste motiven till engagemang att hjälpa och stödja andra och att göra något konkret. Något som i år också hamnar bland topp tre anledningar till engagemang är att påverka samhället i en positiv riktning. Även engagemanget för frågor relaterade till kvinnor ökade under 2017, något som kan vara en första effekt av #metoo som startade i oktober 2017. Det vi kan ana utifrån dessa siffror är att den samhälleliga och politiska debatten påverkar inom vilka frågor vi väljer att engagera oss, och vilka drivkrafter som ligger bakom engagemanget.

”

Jag har ända sedan jag var liten velat förändra världen, det låter klyschigt men är sant. Det kändes självklart att engagera mig ideellt då jag vet väl hur mycket en konkret insats betyder för dem som inte har en röst eller plats i samhället.

Varför ville du engagera dig ideellt?

(Flera val möjliga)

”

Man får otroligt mycket energi och träffar mängder med fantastiska människor.

Engagemangets betydelse

Det volontärer anger som motiv till att börja engagera sig stämmer också väl överens med vad de tycker att de fått ut av sitt engagemang. De känner att de har gjort en konkret insats, att de kunnat hjälpa andra människor och påverkat samhället. Dessutom säger många att engagemanget gett dem kunskap och erfarenheter.

Volontärerna berättar att engagemanget är ömsesidigt. De känner att de bidrar med något till organisationen och får dessutom själva väldigt mycket tillbaka. 98 procent upplever att de bidrar med en konkret insats och 94 procent att de påverkar samhället i en positiv riktning. Samtidigt säger 90 procent att de själva mår bättre, och så många som 92 procent känner mer meningsfullhet i livet tack vare sitt engagemang. Dessutom har dryga nio av tio volontärer roligt när de engagerar sig! Volontärerna berättar också om hur de känner gemenskap med andra, att de utvecklas som person och att de fått ökat självförtroende att prova nya saker.

Topp tre - Vad får du ut av ditt engagemang?

Känner att jag gör en konkret insats

Påverkar samhället i en positiv riktning

Ger stöd och hjälp till andra

Det bästa med att vara volontär

När volontärerna får besvara frågan ”Vad är det bästa med att vara ideellt engagerad?” lyfter de framförallt att livet känns mer meningsfullt. Tack vare den samhörighet med andra som skapas genom det ideella engagemanget känner man sig mindre ensam. Dessutom lyfter volontärerna det positiva i att få uppskattning och en känsla av att vara behövd. Volontärerna nämner även att de fått nya vänner och bekantskaper tack vare att de träffat människor de aldrig annars skulle ha träffat. Engagemanget har också gett volontärerna nya perspektiv och personlig utveckling.

Många lyfter fram att det positiva med ideellt engagemang är just att det är ideellt och obetalt, det vill säga något de gör frivilligt för att de har lusten och viljan till det. Utöver detta så känner sig volontärerna delaktiga i samhället – de uttrycker en känsla av att vara behövda och inte bara en del av en ”massa”. En annan viktig aspekt som volontärerna lyfter fram är att aktivt kunna göra insatser för att bidra till förändring för andra människor.

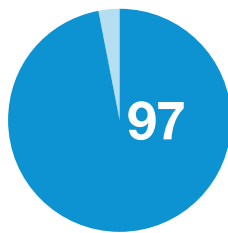
”

Det bästa är gemenskapen av människor som gör en uppgift utan lön. Alla är så glada och gör sin uppgift inte för att de är tvungna utan för att de vill. Det är så härligt att vara i en sådan gemenskap av människor.

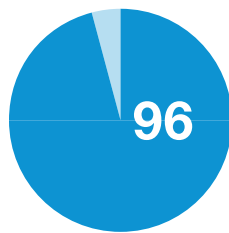

Hur väl stämmer följande in på vad du fått ut av ditt ideella uppdrag?

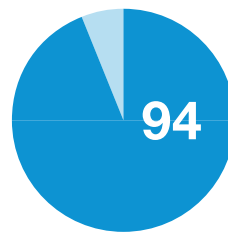
(Flera svar möjliga)

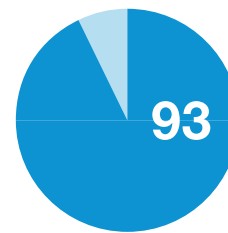
Känner att jag gör en konkret insats

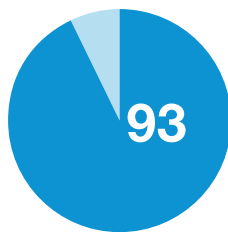
Ger stöd och hjälp till andra

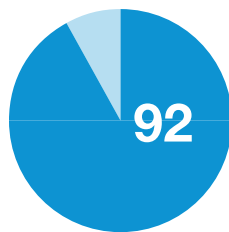
Påverkar samhället i en positiv riktning

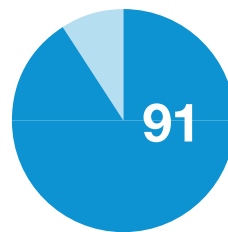
Utvecklas som person/lär mig saker

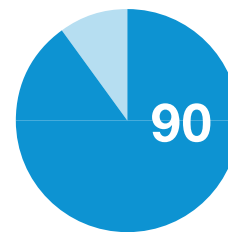
Har roligt

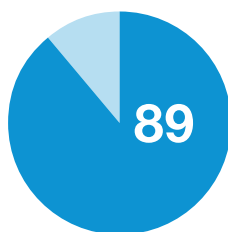
Känner mer meningsfullhet i livet

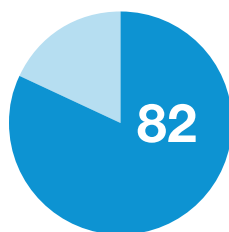
Mår bättre

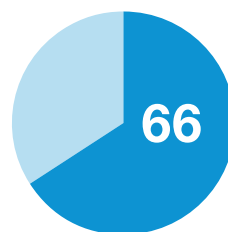
Känner mig behövd

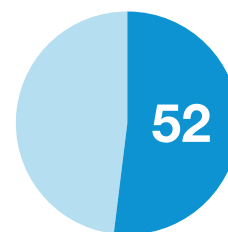
Bidrar med kunskap/erfarenhet

Känner gemenskap med andra/får nya vänner

Bidrar inom en fråga som engagerar mig

Får meriter/intyg (t ex till mitt CV)

Även om endast 20 procent av volontärerna vill engagera sig för att få meriter till sitt CV säger drygt varannan att det är något de ändå tycker att de har fått när de väl engagerat sig. Dessutom säger 15 procent att de också har fått jobb tack vare sitt ideella uppdrag, och bland de under 25 år har så många som nära 20 procent fått jobb via sitt engagemang.

En volontär berättar

Mahfozullah "Maffe" Ganji, engagerad i ungdomsorganisationen Tamam Lund och mottagare av utmärkelsen "Årets volontär 2017":

Jag vill genom mitt engagemang stötta andra ungdomar att komma in i det svenska samhället, att lära känna nya kompisar och nya människor. Jag vill visa för andra att de kan göra skillnad när som helst, det spelar ingen roll när de har kommit hit till Sverige, de kan börja direkt. Jag vill lära dem hur en förening fungerar och visa att de kan börja bygga det svenska samhället redan nu. Det betyder så mycket för mig att kunna göra skillnad. Jag har fått allt genom att vara volontär - familj, vänner, och ett stort nätverk.

Vad säger organisationerna?

Vi ser tydligt i undersökningen att engagemanget ger mycket till de som väljer att engagera sig. Volontärerna känner att de bidrar till andra människor och till organisationerna de engagerar sig för, vilket även organisationerna själva bekräftar i vår undersökning. Volontärernas allra viktigaste bidrag är medmänsklighet, vilket 99 procent av organisationerna lyfter. Hela 95 procent av organisationerna säger att ett annat viktigt bidrag är de frivilligas egna erfarenheter som kommer organisationerna till del tack vare det ideella engagemanget. 94 procent säger också att volontärerna är med och förbättrar och utvecklar organisationen och dess verksamhet.

Volontärer ses i många organisationer som ovärderliga. Organisationen är ofta uppbyggd av ideella krafter och ses av organisationen själv som en del av kärnan i den verksamhet som utförs. Det ideella engagemanget bidrar dessutom med ett mervärde till organisationen och verksamheten då en stor del av värdet i aktiviteterna skulle gå förlorad utan de ideellas engagemang. Det handlar om det medmänskliga perspektivet och att människor har möjlighet att möta varandra för att de vill, inte för att de måste eller får betalt för det.

”

All den kompetens och erfarenhet volontärerna kommer in med är ovärderlig! Och sen att se att så många vill göra så gott för andra personer, det är det absolut bästa!

Engagemangets förutsättningar

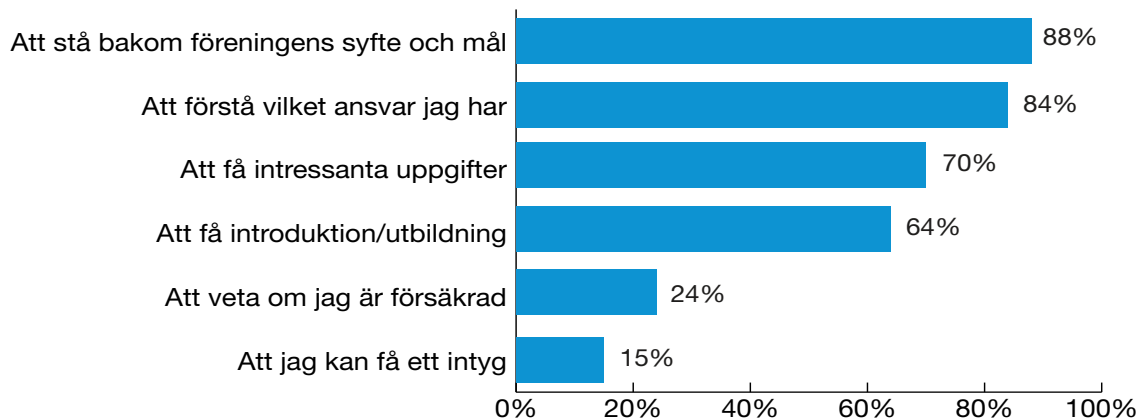
Hälften av organisationerna säger att de inte har tillräckligt med volontärer för att driva den verksamhet de vill. Samtidigt uppger 29 procent av de personer som sökt ideella uppdrag att de inte kommit ut i uppdrag under året. Volontärerna anger skäl som ändrade jobb- och familjeförhållanden och tidsbrist, men även att det ibland kan vara svårt att komma i kontakt med organisationerna. I organisationsundersökningen ser vi att många organisationer kämpar med resurser och tidsbrist för att rekrytera och samordna frivilliga – och detta försvårar för dem att ta emot de ideellas engagemang. En anledning till detta kan vara att så många som 40 procent av de som samordnar frivilliga i organisationerna själva är ideella och gör det på sin fritid.

Brist på resurser försvårar samordningen av volontärer

En fjärdedel av organisationerna i vår undersökning anger att de organiserar fler än 250 volontärer under ett år, men 44 procent säger att de inte har tillräckliga resurser för att samordna och introducera alla frivilliga. Samtidigt visar vår undersökning att det är viktigt för volontären att få introduktion, utbildning och information om organisationen. Återkoppling och struktur kring ens uppdrag är viktiga förutsättningar för att volontärerna ska trivas och minska risken för stress. Många volontärer uttrycker också att de gärna vill utvecklas i sitt uppdrag och att det är viktigt för dem att få stöd av organisationen för att fortsätta sitt engagemang.

Vad är viktigt för dig när du börjar engagera dig

(Flera svar möjliga)

”

Vi samlar så många fina engagerade eldsjälur som brinner för samma saker. Vi lär oss väldigt mycket av varandra och vi blir som en stor familj.

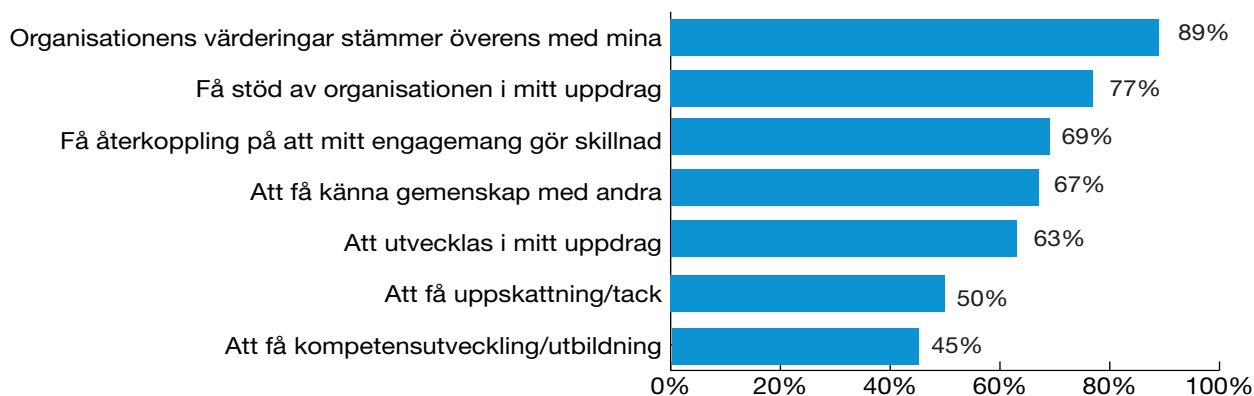

93% är nöjda med sitt engagemang

De allra flesta, 93 procent, av volontärerna är nöjda med sitt engagemang. När vi frågar volontärerna om de upplevt några baksidor med sitt engagemang pekar de i huvudsak på två saker. Den ena är att det kan vara svårt att möta utsatta människor och ta del av svåra livsöden. Detta gör att man påverkas på ett personligt plan och i vissa fall kan må dåligt över att inte kunna göra mer eller över att situationen för vissa individer man möter är svår att förändra. Den andra negativa aspekten är de fall då volontären upplever brister i struktur hos organisationen eller i hur uppdraget är utformat. Det gör att man inte riktigt vet vad som förväntas av en, eller vad man kan förvänta sig av organisationen. I dessa fall kan man då som volontär känna sig stressad eller otillräcklig i sitt uppdrag.

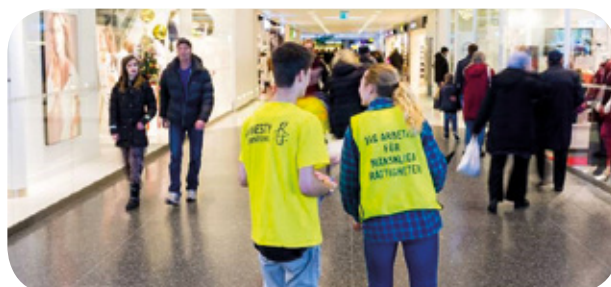
Vad är viktigt för att du ska fortsätta att engagera dig?

(Flera svar möjliga)

”

I alla möten med människor lär jag mig nya saker om känslor, behov, konflikter, medmänsklighet och värdet av att leva här och nu.

En volontär berättar

Ann-Lottie Håkansson of Bo, styrelseledamot i Rädda Barnen Stockholm och Individuell Människohjälp Stockholm:

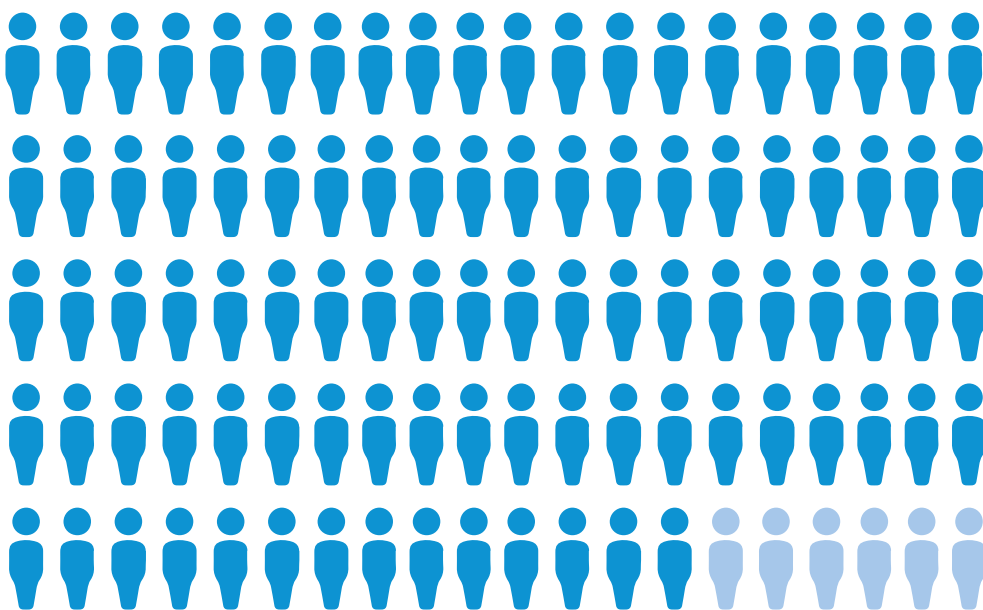
Tack vare mitt engagemang får jag i insikt i verksamheter som annars vore utanför min medvetenhet. Mitt liv berikas av alla de människor jag möter och av att kunna lyssna på andra och själv bli hörd. Det är också betydelsefullt för mig att jag själv har valt att engagera mig, det är en frihet att kunna välja det som betyder något för mig. Att vara volontär innebär för mig att kunna ge och samtidigt har jag själv lärt mig att kunna handskas med många olika situationer.

Framtidens engagemang

Trots den vanliga uppfattningen om att färre vill engagera sig och att det är svårt att få unga att engagera sig ideellt, så är detta ingenting som vår rapport visar några tecken på. Av de som engagerat sig via Volontärbyrån så anger hela 94 procent att de vill engagera sig i framtiden. De allra flesta vill fortsätta det engagemang de redan har, och en del vill prova nya uppgifter inom samma organisation.

En tredjedel av organisationerna ser ett ökat intresse från människor att engagera sig ideellt, och många lyfter fram förändringar i omvärlden och samhället som anledningar till att fler vill engagera sig.

94% vill engagera sig i framtiden

Att möta framtidens engagemang

Organisationerna verkar också aktivt arbeta för att möta de förändringar de ser i engagemanget, som exempelvis att kunna nå ut i det digitala bruset och att de engagerade är mer benägna att byta organisation oftare. Det sätt som organisationerna upplever fungerar bäst för att rekrytera volontärer är fortfarande att ställa frågan till de redan aktiva eller till de aktivas vänner och familj, men även digitala rekryteringskanaler så som Volontärbyrån eller sociala medier verkar vara effektiva sätt att nå ut till de som vill engagera sig.

”Utan ideella krafter finns inte vår organisation”, säger en samordnare på en organisation, och 83 procent av samordnarna säger att deras verksamhet inte skulle gå att genomföra utan volontärer. 90 procent av samordnarna säger också att volontärerna förbättrar och utvecklar verksamheterna. Historiskt har ideellt engagemang bidragit till otaliga samhällsförbättringar, och till ett bättre liv för väldigt många. Årets Volontärbarometer visar att vi kan se fram emot detta även i framtiden, och att det finns en stor vilja att engagera sig. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma att det också ligger mycket arbete bakom att ta tillvara på och främja det ideella engagemanget, och när vi gör det så har engagemanget potential att förflytta berg i vårt samhälle.

Slutord

Att varannan svensk engagerar sig ideellt är fantastiskt. Och det bekräftas även år efter år. Det starka engagemanget visas även i denna Volontärbarometer. Unga engagerar sig i hög utsträckning, många vill även göra det i framtiden och en majoritet av volontärerna engagerar sig med drivkraften att påverka samhället till det bättre. Detta är upplyftande läsning och något vi också ser i vår verksamhet varje dag. Volontärbyråns huvudman Forum samlar idéburna organisationer som arbetar med sociala frågor på olika sätt och vi ser bland våra medlemmar hur det ideella engagemanget är stommen i organisationerna, själva själen. Detta kan vi aldrig ta för givet. Det krävs resurser för att hålla vid liv. Både från organisationerna själva men även från det offentliga. Att regering, kommuner och myndigheter stöttar och uppmuntrar till ett självständigt civilsamhälle är en förutsättning i en demokrati. Nu ser vi även hur politiken efterfrågar civilsamhället ännu mer, exempelvis verksamheter för nyanlända eller organisationer som jobbar mot mäns våld mot kvinnor.

Det är inte konstigt att vi efterfrågas. I dag är civilsamhällets demokratiska bidrag viktigare än någonsin. Organisationer som ställer upp för människor när ingen annan finns där. Som skriker sig hessa för mänskliga rättigheter när det övriga motståndet har falnat. Vi har inte råd att ignorera detta. Demokrati, tillit och solidaritet är inte självklara värden i ett samhälle. Ett starkt ideellt engagemang spelar en avgörande roll för att bygga upp dem. Därför är det så upplyftande att sprida denna Volontärbarometer som visar prov på att engagemanget verkligen gör skillnad. Nu fortsätter vi stötta det ideella engagemanget. Stötta alla er som aldrig ger er. TACK!

Göran Pettersson

Generalsekreterare

Volontärbyrå/Forum – idéburna organisationer med social inriktning

Har du frågor om Volontärbarometern?
Välkommen att kontakta oss på
0771- 24 14 00 eller info@volontarbyran.org.

Besök oss på www.volontarbyran.org